

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

Strategy Development for Dual Vocational Training Management in Technical College in the Lower Northern Region

ประภาส เกตุไทย^{1*}
Prapart Gatethai^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2) ศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3) พัฒนากลยุทธ์การบริหารการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 4) ประเมินกลยุทธ์การบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การประชุมเชิงปฏิบัติการ สัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินกลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีการดำเนินงานในด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่า มีปัญหาการส่งเสริมความรู้การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน และสถานประกอบการ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า ด้านผู้บริหาร ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านครูผู้สอน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการเมือง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

2. ปัญหาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่พบมาก ได้แก่ สถานประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีการวางแผนและวิธีการในการนิเทศการศึกษาร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ส่วนความต้องการทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการวัดผลและประเมินผล ควรมีเกณฑ์การวัดผลที่แน่นอนและประเมินอย่างต่อเนื่อง

3. กลยุทธ์การบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 10 กลยุทธ์ 36 มาตรการ และ 69 ตัวชี้วัด

¹ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

¹ Doctor of Philosophy, Administration and Development Strategy, Kamphaeng Phet Rajabhat University

* Corresponding author. Tel. 081-2812171 E-mail: ps.gatethai@hotmail.com

4. ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่า กลยุทธ์ส่วนใหญ่มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในระดับมากและมากที่สุด
คำสำคัญ: กลยุทธ์, การพัฒนากลยุทธ์, อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี, วิทยาลัยเทคนิค

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the conditions, the problems and the factors affecting the administration of the Dual Vocational Training 2) to study the problems and the needs of the Dual Vocational Training education 3) to develop the strategies for the Dual Vocational Training 4) to evaluate the strategies for the Dual Vocational Training. The research instruments were a questionnaire, an interview, focus group discussion, workshop, connoisseurship and strategic evaluation form. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation and stepwise multiple regression analysis. The research findings were as follows:

1. The condition of planning was at the high level. Whereas the problem of the promotion the knowledge of the Dual Vocational Training to personnel, family community and establishment was at the high level. Using stepwise multiple regression analysis, it was found that the factors of administrator, society, economy, teachers, materials and politic affecting the condition of the Dual Vocational Training at the statistical level of 0.01

2. The problem of the Dual Vocational Training which showed in the high level was as follow: majority of the establishment agreed that schools and establishment did not cooperate with each other for educational supervision. The need of the Dual Vocational Training was at the high level especially evaluation affairs.

3. The strategies for the Dual Vocational Training of Technical College in Lower Northern Group consisted of 10 strategies, 36 standards and 69 indicators.

4. The evaluation of the strategies it was found that majority of the strategies had the consistency, propriety, feasibility and utility at high and the highest level.

Keywords: Strategy, Strategic Development, Dual Vocational Training, Technical College

ความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี หมวด 1 บททั่วไป มาตรา 6 กล่าวถึงการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษา ในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ

เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และในส่วนของ มาตรา 8 (3) ได้กล่าวถึงการศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่าง สถานศึกษาอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ แนวคิดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประกอบด้วย ผู้เข้าร่วมงาน 2 ฝ่ายคือ สถานประกอบการและสถาบันการศึกษาาร่วมกัน ฝึกอาชีพและให้ความรู้แก่นักเรียนนักศึกษา โดยแต่ละฝ่ายมีพันธกิจของตน เช่น สถานประกอบการ รับผิดชอบในการฝึกอาชีพให้แก่ นักเรียนนักศึกษาตามข้อตกลง โดยเน้นการฝึกให้ผู้เรียนมีความชำนาญ ในการปฏิบัติงานและเรียนรู้วัฒนธรรมของการทำงาน ส่วนสถาบันอาชีวศึกษาจัดการเรียนการสอนวิชา พื้นฐานและวิชาชีพพื้นฐาน โดยครูในสถานศึกษา จะให้ความรู้ด้านทฤษฎีที่จำเป็น และสอดคล้องต่อการ ฝึกทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551, หน้า 35-36)

วิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง เป็นวิทยาลัยเทคนิคสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาและมีการจัดการศึกษาหรือจัดการเรียนการสอนในระบบทวิภาคีควบคู่กับการจัดการเรียน การสอนแบบปกติทุกสถานศึกษา และตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 เป็นต้นมา การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสามารถ ผลิตกำลังคนที่มีฝีมือ มีทักษะ และประสบการณ์ตรงสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการและ ตลาดแรงงานของภาคเหนือและของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง ในระยะเริ่มต้นมีปริมาณนักเรียนนักศึกษา และ มีสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก ต่อมาจำนวนนักเรียนนักศึกษาลดน้อยลงรวมทั้งจำนวน สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการก็ลดน้อยลงไปด้วย ซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งในหลายปัญหาที่เกิดขึ้น ดังงานวิจัย ของ วีระศักดิ์ โชติกานต์กุล (2546, หน้า 163-164) พบว่า ปัญหาการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี โดยภาพรวมด้านที่มีปัญหาสูง คือ ด้านการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน และรองลงมา คือ ด้านการเตรียมการก่อนการดำเนินงาน และ งานวิจัยของ วสันต์ ท่ากล้า (2549, หน้า 80-83) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องนี้มีหลายประการ เช่น รายวิชาที่สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนมีเนื้อหาไม่ตรง กับความรู้ที่นำไปใช้ฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ และทักษะการทำงานก่อนออกฝึกปฏิบัติงานมีน้อย เป็นต้น

การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ผู้บริหารจะพบปัญหาอุปสรรคหลายประการ ปัญหาที่พบ อันดับแรก บุคลากรในสถานศึกษายังยึดติดแบบเดิมคือแบบระบบปกติ ประการที่สอง สถานประกอบการ ยังไม่ทราบชัดว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรเพื่อการปฏิบัติให้นักเรียนนักศึกษามีคุณภาพ เพราะบางสถาน ประกอบการเข้าใจว่าการจัดการศึกษามีใช้เรื่องของสถานประกอบการ ประการที่สาม นักเรียนนักศึกษาและ ผู้ปกครองยังไม่เข้าใจในการเรียนด้วยระบบทวิภาคี จึงไม่สนใจเรียนในระบบนี้และไปเลือกเรียนในระบบปกติ (อารักษ์ ทองปาน, ม.ป.ป., หน้า 6) ในการที่จะแก้ไขปัญหานี้หรือการที่จะพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีให้มีคุณภาพ ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามความต้องการของตลาดแรงงาน ที่สำคัญผู้บริหารการอาชีวศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพราะการ บริหารเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารกระบวนการในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ มีการวางทิศทาง การบริหารหรือทิศทางกลยุทธ์ ทำให้มีจุดมุ่งในการไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจน การมีกลยุทธ์ทำให้เกิดความ ชัดเจนในภารกิจและบทบาทความเกี่ยวข้องของบุคคลฝ่ายต่างๆ ทำให้มีแนวทางที่ชัดเจนในการวัดและ ประเมินผลสำเร็จ จากการศึกษาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาได้มีการกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์การบริหารจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีที่พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบด้วยกระบวนการวิจัย

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนากลยุทธ์การบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง เพื่อสำหรับเป็นแนวทางในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง และวิทยาลัยเทคนิคอื่นๆ หรือวิทยาลัยอื่น ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทั่วประเทศ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง
2. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง
3. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการโดยใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1.1 ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 1,114 คน ด้วยวิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 291 คน แบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้ 1) สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก 2) สอบถามเกี่ยวกับสภาพของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) 3) สอบถามเกี่ยวกับปัญหาของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นแบบเลือกตอบ 4) สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ตอนที่ 2 และตอนที่ 4 ส่วนที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัย เทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได (Stepwise Multiple Regression Analysis)

1.2 การสัมภาษณ์ (Structured Interview) แหล่งข้อมูล ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 9 คน เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อการตรวจสอบและยืนยันข้อมูลจากแบบสอบถาม ให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง เพื่อความถูกต้อง ครบถ้วน และทำการจัดกลุ่มและวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปเป็นสภาพและปัญหาการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ที่จะนำไปสู่การพัฒนากลยุทธ์ในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

2.1 ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ นักเรียน นักศึกษาในปีการศึกษา 2554 จำนวน 1,094 คน ศิษย์เก่าจบการศึกษาปี 2553 จำนวน 260 คน และบุคลากรของสถานประกอบการในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 1,094 คน ด้วยวิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) นักเรียนนักศึกษา จำนวน 244 คน ศิษย์เก่า จำนวน 58 คน และบุคลากรของสถานประกอบการ จำนวน 164 คน แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ 1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก 2) สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) 3) สอบถามความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) แหล่งข้อมูล ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักเรียนนักศึกษาและศิษย์เก่า จำนวน 14 คน และกลุ่มบุคลากรของสถานประกอบการ จำนวน 9 คน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อตรวจสอบและยืนยันข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ถูกต้อง ครบถ้วน และทำการจัดกลุ่มและวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปเป็นปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง เพื่อนำไปสู่การพัฒนากลยุทธ์ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนากลยุทธ์การบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ผู้เข้าร่วมประชุมเป็นบุคลากรในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่างและบุคลากรของสถานประกอบการ จำนวน 26 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 7 คน หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 9 คน ครูผู้สอน จำนวน 5 คน และบุคลากรของสถานประกอบการที่เข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษา จำนวน 5 คน ใช้เวลาประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 2 วัน โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เพื่อทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง และทำ SWOT Matrix เพื่อการจัดทำร่างกลยุทธ์การบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง สรุปผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการได้ร่างกลยุทธ์การบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นกลยุทธ์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ มาตรการ และตัวชี้วัด

3.2 การสัมมนาของผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการบริหารสถานศึกษา โดยนำร่างหลักสูตรการบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการทั้ง 2 วัน มาทำการตรวจสอบ และวิพากษ์หลักสูตร การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปรวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลจากการวิพากษ์และมติของผู้เชี่ยวชาญ ในการสัมมนาของผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์ให้มีความคิดรวบยอดของหลักสูตรการบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ 4 พันธกิจ 4 ประเด็น หลักสูตร 4 เป้าประสงค์ 10 หลักสูตร 36 มาตรการ และ 69 ตัวชี้วัด

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินหลักสูตรการบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ด้วยวิธีการใช้แบบประเมินเพื่อสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 21 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารด้านการวิจัย และด้านการพัฒนาหลักสูตร เป็นผู้ประเมินหลักสูตรการบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขมาจากการสัมมนาของผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมิน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) การวิเคราะห์ข้อมูลได้จากการตอบคำถามในแบบประเมินที่ระบุไว้ในด้านความสอดคล้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ของหลักสูตรการบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง นำมาหาค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและนำผลไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50–5.00 หมายถึง หลักสูตรมีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49 หมายถึง หลักสูตรมีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 หมายถึง หลักสูตรมีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 หมายถึง หลักสูตรมีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 หมายถึง หลักสูตรมีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์ในระดับน้อยที่สุด

โดยหลักสูตรที่มีค่าเฉลี่ย ≥ 3.50 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ≤ 1.00 แสดงว่าหลักสูตรนั้น มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

ผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า

1.1 สภาพการบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการนำ และด้านการควบคุม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีเพียงด้านการควบคุมที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น ได้แก่ ด้านการนำ

1.2 ปัญหาการบริหารการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จากแบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาด้านการวางแผน ได้แก่ ไม่มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยเชิญผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อการวางแผน และไม่มีผลการประเมินโครงการมาใช้ในการวางแผน ปัญหาด้านการจัดองค์การ ได้แก่ ไม่มีคณะกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และการกำหนดบุคลากรให้รับผิดชอบงานไม่คำนึงถึงความรู้และประสบการณ์ ปัญหาด้านการนำ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาตัดสินใจในการดำเนินงาน และไม่มีมอบหมายงานตามความสามารถของบุคลากร ปัญหาด้านการควบคุม ได้แก่ ไม่มีการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานด้านการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นลายลักษณ์อักษร และไม่มีกำหนดให้ครูผู้สอนมีการนำผลการวัดและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของตน

1.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับสภาพการบริหารการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพการบริหารการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านครูผู้สอน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการเมือง/กฎหมาย ตามลำดับ

2. การศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง จากแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม พบว่า

2.1 ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นและสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ สถานประกอบการขาดความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ปัญหาด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นและสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ ไม่มีการจัดประชุมสัมมนาร่วมกับสถานประกอบการ เพื่อประเมินผลความร่วมมือและการวางแผนพัฒนาในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ปัญหาด้านการนิเทศการศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นและสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ ไม่มีการวางระบบและวิธีการในการนิเทศการศึกษาร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นและสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ ไม่มีเครื่องมือวัดผลและประเมินผลเพื่อใช้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

2.2 ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ด้านการจัดการเรียนการสอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นและสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ ต้องการให้ครูฝึกในสถานประกอบการมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และทักษะความต้องการด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นและสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ มีการร่วมมือกับสถานประกอบการจัดทำแผนการฝึกภาคปฏิบัติอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ความต้องการด้านการนิเทศการศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นและสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ สถานประกอบการให้ความสำคัญและเอาใจใส่ต่อการฝึกงานของนักเรียนนักศึกษา ต้องการด้านการวัดผลและประเมินผล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นและสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ มีการแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้การฝึกและวิธีการประเมินผลการเรียนให้นักเรียนนักศึกษาทราบก่อนทำการสอนและการฝึกงาน

3. การพัฒนากลยุทธ์การบริหารการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นกลยุทธ์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์

มาตรการ และตัวชี้วัด กลยุทธ์การบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มี 10 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาความรู้และทักษะในการวางแผนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 2) ส่งเสริมการวางแผนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีคุณภาพ 3) พัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ 4) เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ 5) สร้างความรู้ความเข้าใจอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแก่สถานประกอบการและผู้ปกครองของนักเรียนนักศึกษา 6) เพิ่มขีดความสามารถการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีคุณภาพ มีสมรรถนะ ตามมาตรฐานวิชาชีพและสู่มาตรฐานระดับสากล 7) พัฒนาการเตรียมความพร้อมของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน 8) เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในระดับชาติและนานาชาติ 9) พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีประสิทธิภาพ 10) พัฒนา ระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีประสิทธิภาพ

4. ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ผลการประเมินพบว่า กลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ในด้านความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากและมากที่สุด

สรุป อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการพัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำผลมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

1.1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 1) ด้านการวางแผน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ วีระศักดิ์ โชติกันตกุล (2546) ที่พบว่า สภาพการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานประกอบการและบุคลากรในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในปัจจุบันได้รับนโยบายให้จัดทำทั้งแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีที่ค่อนข้างสมบูรณ์ มีผลทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องการวางแผนมากขึ้น 2) ด้านการจัดองค์กร พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ส่วนใหญ่จะจัดโครงสร้างการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไว้ค่อนข้างเป็นระบบ เพราะทุกสถานศึกษาเชื่อว่าการจัดองค์กรเป็นส่วนสำคัญของการบริหารองค์กร สอดคล้องกับ ชงชัย สันติวงษ์ (2546, หน้า 157-182) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดโครงสร้างให้เป็นผังองค์กรจะต้องกระทำอย่างพิถีพิถันให้สอดคล้องเป็นไปตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กร เพื่อให้สะดวกที่ฝ่ายจัดการจะทำงานและบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ด้านการนำ พบว่า สภาพส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก

ได้แก่ มีการบริหารงานบุคลากรด้านการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีได้เหมาะสม ทำให้มีบุคลากรที่มีศักยภาพในการดำเนินงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานบุคลากรด้านการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่างมีความเหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาโนช อิมสุศรี (2551) ที่พบว่า สภาพการบริหารจัดการรักษาความปลอดภัยของห้างหุ้นส่วนจำกัด ไอ เอส เอส กำแพงเพชรพิทักษ์ทรัพย์ด้านการนำ ได้กำหนดให้พนักงานทุกคนปฏิบัติงานภายใต้การบริหารงานของผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ ตามลำดับ 4) ด้านการควบคุม พบว่า สภาพส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำระดับปานกลาง ได้แก่ มีการนำผลการติดตามและประเมินผลการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไปใช้พัฒนาการจัดการศึกษา แสดงว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีความตระหนักในด้านการติดตามและประเมินผลพร้อมทั้งนำผลการประเมินไปใช้น้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปราโมทย์ คำทิพย์ (2548) ซึ่งพบว่า ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูพบว่า โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ผลการศึกษาปัญหาการบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 1) ด้านการวางแผน ปัญหาที่สำคัญพบว่า ไม่มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยเชิญผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อการวางแผน และไม่มีเมื่อนำผลการประเมินโครงการมาใช้ในการวางแผน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การวางแผนเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องเตรียมการก่อนและจะต้องร่วมมือกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ ดังที่ ธงชัย สันติวงษ์ (2546, หน้า 157-182) กล่าวถึงกระบวนการบริหารว่า การวางแผน จะเป็นงานบริหารประการแรกที่ต้องทำและจะครอบคลุมถึงงานต่างๆ ทุกอย่างที่จะต้องมีการนำมาพิจารณาจากพื้นฐานข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ และประสานกับจุดประสงค์ที่ต้องการ 2) ด้านการจัดองค์การ ปัญหาที่สำคัญพบว่า ไม่มีคณะกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และการกำหนดบุคลากรให้รับผิดชอบงานโดยไม่คำนึงถึงความรู้และประสบการณ์ การจัดองค์การเป็นงานสำคัญอีกประการหนึ่งของผู้บริหารซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารบุคคล จะต้องปฏิบัติอย่างรอบคอบและเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2549, หน้า 13-14) ที่กล่าวว่า การจัดองค์การ เป็นกระบวนการตัดสินใจว่าใครจะทำงานอะไรและรายงานขึ้นตรงกับใคร เป็นการใช้อนุสุมการได้อย่างเหมาะสม 3) ด้านการนำปัญหาที่สำคัญพบว่า ไม่มีการมอบหมายงานตามความสามารถของผู้รับผิดชอบ และไม่มีการให้ขวัญกำลังใจและยกย่องชมเชยและเชิดชูเกียรติบุคลากรที่ทำงานประสบความสำเร็จ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการนำองค์การน้อย โดยเฉพาะเรื่องขวัญกำลังใจและเรื่อง การสื่อสารต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธงชัย สันติวงษ์ (2546, หน้า 157-182) ที่กล่าวไว้ว่า โดยทั่วไปองค์การทุกแห่งต้องใช้คนเป็นผู้ทำงาน ในขณะที่เดียวกันคนทุกคนในโลกนี้ต่างก็ต้องทำงานเพื่อให้ได้ผลตอบแทนกลับมา ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ผู้บริหารจะสามารถใช้จูงใจให้บุคลากรทำงานได้ดี เพื่อแลกกับผลตอบแทนที่บุคลากรจะได้มากขึ้น 4) ด้านการควบคุม ปัญหาที่สำคัญพบว่า ไม่มีการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานด้านการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นลายลักษณ์อักษร ไม่มีการกำหนดให้ครูผู้สอนมีการนำผลการวัดและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของตน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เรื่องการควบคุม การติดตามและประเมินผล เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องทำในทุกกระบวนการปฏิบัติงาน และการบริหารงานทุกหน่วยงาน ซึ่งปัญหานี้จะเกิดขึ้นกับหลายๆ หน่วยงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีระศักดิ์ โชติกันตกุล (2546) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 9 พบว่า มีปัญหาด้านการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน ด้านการเตรียมการก่อนการดำเนินงาน ด้านการประสานงานกับ

สถานประกอบการ ด้านการสัมมนาการดำเนินงานและการฝึกอบรม และโดยเฉพาะด้านการประเมินผล การเรียนและการฝึกอบรม

1.3 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่ามี 6 ตัวแปร ซึ่งร่วมกันพยากรณ์การบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านครูผู้สอน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการเมือง/กฎหมาย ตามลำดับ ด้านผู้บริหาร เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพล สูงสุดต่อการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาของวิทยาลัย เทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ เป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ เป็นที่พึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ผู้บริหารเป็นผู้นำของสถานศึกษา เพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ ธงชัย สันติวงษ์ (2546, หน้า 18) ที่กล่าวไว้ว่า การบริหารคือ งานของหัวหน้าหรือผู้บริหารที่จะต้องกระทำเพื่อให้กลุ่มต่างๆ ที่มีคนหมู่มากมาอยู่ร่วมกัน และร่วมกันทำงานเพื่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จนสำเร็จผล และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปริญญา วงศ์สุขสิน (2547) พบว่า ปัจจัยการบริหารส่งผลต่อกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 เรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย คือ ด้านการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านผู้บริหาร ด้านอาคาร สถานที่ และด้านงบประมาณ

2. ผลการศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือ ตอนล่าง 1) ปัญหาด้านการจัดการเรียน การสอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงคือ สถานประกอบการขาดความเข้าใจ ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และจำนวนครูฝึกในสถานประกอบการไม่เพียงพอ ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ วสันต์ ท่ากล้า (2549) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคี สาขา วิชาเทคนิคอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิคลำพูน สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 พบว่า นักศึกษาระบบ ทวิภาคี มีความเห็นด้วยต่อการดำเนินงานในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ผู้บริหารและบุคลากรมีความตั้งใจและ รับผิดชอบต่อการบวนการหรือวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยความร่วมมือกันระหว่างสถานประกอบการ และสถานศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนนักศึกษามีความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพ 2) ปัญหาด้านความร่วมมือ กับสถานประกอบการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงคือ ไม่มีการจัดประชุมสัมมนาร่วมกับสถานประกอบการเพื่อประเมิน ผลความร่วมมือและการวางแผนพัฒนาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และขาดการประสานงานระหว่าง สถานศึกษาและสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีระศักดิ์ โชติกันตกุล (2546) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดกอง วิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 9 พบว่า สภาพและปัญหาในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการ จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน ด้านการเตรียมการก่อนการดำเนินงาน ด้านการประสานงานกับสถาน ประกอบการ ด้านการสัมมนาการดำเนินงานและการฝึกอบรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเทคนิคกลุ่ม ภาคเหนือตอนล่างดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการให้ความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดทำแผนการฝึกภาคปฏิบัติ การจัดประชุมนักเรียนนักศึกษา

ผู้ปกครอง และสถานประกอบการ และการนิเทศการฝึกงานของนักเรียนนักศึกษา 3) ปัญหาด้านการนิเทศการศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงคือ ไม่มีการวางระบบและวิธีการในการนิเทศการศึกษาร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าระบบการนิเทศการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มีการดำเนินการค่อนข้างเป็นระบบ มีการแนะนำ การติดตาม และกำกับกับการเรียนการสอน และการฝึกงานของนักเรียนนักศึกษาระบบทวิภาคี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ผ่องพรรณ ตรีเนตร (2550) ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือกับสถานประกอบการเอกชนในจังหวัดลำพูน พบว่า สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการปฏิบัติในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือและสถานประกอบการเอกชนในจังหวัดลำพูน ในภาพรวมทุกด้าน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษา 4) ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงคือ ไม่มีเครื่องมือวัดผลและประเมินผลเพื่อใช้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การวัดผลและการประเมินผลการเรียนของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยคณะกรรมการและมีเครื่องมือวัดผล ประเมินผลการเรียนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วสันต์ ทำกล้า (2549) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคี สาขาวิชาเทคนิคอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิคลำพูน สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 พบว่า การกำหนดหัวข้อเนื้อหาในการวัดผลและการประเมินผลของวิทยาลัย ควรมีเนื้อหาให้ครอบคลุมกับงานในสถานประกอบการ การวัดผลและการประเมินผลควรเน้นถึงสภาพการฝึกปฏิบัติงานจริงของนักศึกษา

2.2 ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 1) ความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงคือ ครูฝึกมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะในสถานประกอบการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ครูฝึกมีส่วนสำคัญในการจัดการฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการของนักเรียนนักศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนันท์ งามสะอาด (2549) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีด้วยหลักการมีส่วนร่วม: กรณีวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม พบว่า ได้มีการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอน โดยการปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน และปฏิรูปการสอน มีการพัฒนาระบบการเรียนการสอนโดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและระบบอินเทอร์เนต 2) ความต้องการด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงคือ มีการร่วมมือกับสถานประกอบการจัดทำแผนการฝึกภาคปฏิบัติอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และมีการประสานงานระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความร่วมมือกับสถานประกอบการเป็นวัตถุประสงค์หลักข้อหนึ่งในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและอาชีว (2550, หน้า 6) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ว่า เพื่อเปิดโอกาสให้สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการให้มีศักยภาพสูงขึ้น 3) ความต้องการด้านการนิเทศการศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง คือ สถานประกอบการให้ความสำคัญและเอาใจใส่ต่อการฝึกงานของนักเรียนนักศึกษา และมีการจัดอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการไปนิเทศการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การนิเทศการศึกษาทำให้การบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีประสิทธิภาพบรรลุตามเป้าหมาย และการร่วมกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการฝึกงานของนักเรียนนักศึกษา สอดคล้องกับ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและอาชีว (2550, หน้า 12) ได้กล่าวถึง การกำหนดบทบาทหน้าที่ของครูนิเทศก์ไว้ว่า ครูนิเทศก์ของสถานศึกษาทำหน้าที่นิเทศการฝึกอาชีวศึกษาหรือการฝึกงานของนักเรียนนักศึกษาในสถานประกอบการ 4) ความต้องการด้านการวัดผลและประเมินผล

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง คือ มีการแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การฝึกและวิธีการประเมินผลการเรียนให้นักเรียน นักศึกษา ทราบก่อนทำการสอนและการฝึกงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การวัดผลและการประเมินผลการเรียนของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จะต้องกำหนดเกณฑ์ การวัดและประเมินผลการเรียนตามแผนการประเมินที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา (2550, หน้า 23) ได้กำหนดการจัดการฝึกอาชีพของสถานประกอบการว่า ต้องมีการวัดผล และประเมินผลการฝึกตามเกณฑ์ที่สถานประกอบการและสถานศึกษากำหนด และส่งผลการประเมิน ฝึกอาชีพให้สถานศึกษาตามเวลาที่กำหนด

3. ผลการพัฒนาและการประเมินกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

3.1 กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ มาตรการ และตัวชี้วัด เมื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน พบว่า มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์ได้อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ที่ผลการประเมินเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เป็นกลยุทธ์ที่ผ่านกระบวนการพัฒนาด้วยการประยุกต์รูปแบบ การวางแผนกลยุทธ์แบบต่างๆ มาเป็นรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์ ที่ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก การกำหนดทิศทางขององค์กร (วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นกลยุทธ์ และ เป้าประสงค์) และการกำหนดกลยุทธ์ มาตรการและตัวชี้วัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวัฒน์ ศิริรินทร์ (2550, หน้า 83-106) ได้กล่าวถึงกระบวนการวางแผนเพื่อกำหนดกลยุทธ์ไว้ว่า กระบวนการวางแผน เพื่อกำหนดกลยุทธ์เป็นสิ่งสำคัญที่สุดของการพัฒนาองค์กร ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1) ปัจจุบันองค์กรเราเป็น อย่างไร ศึกษาโดยการวิเคราะห์ SWOT 2) ต้องการให้องค์กรไปอยู่ ณ จุดใด ศึกษาโดยกำหนดทิศทางการ ดำเนินงานขององค์กร (วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย) 3) จะนำองค์กรไปถึงจุดนั้นได้อย่างไร โดยการ กำหนดกลยุทธ์ 4) มีวิธีหรือแนวทางในการปฏิบัติอย่างไร โดยการแปลงกลยุทธ์ที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติ และ 5) จะควบคุมและประเมินผลการปฏิบัติอย่างไร โดยการกำหนดแผนปฏิบัติการและดัชนีชี้วัดความ สำเร็จ และสอดคล้องกับแนวคิดของ จารุณี ไกรแก้ว (ม.ป.ป.) ได้กล่าวว่ากระบวนการจัดทำกลยุทธ์ ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ปัจจัยทางยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ หรือวิเคราะห์ SWOT 2) การกำหนดทิศทางขององค์กร/หน่วยงาน (วิสัยทัศน์ พันธกิจ) 3) การวิเคราะห์ถึงประเด็นที่ต้อง มุ่งเน้น/ที่จะบรรลุวิสัยทัศน์ (ประเด็นกลยุทธ์) 4) การกำหนดเป้าหมายสำหรับแต่ละประเด็นกลยุทธ์ (เป้าประสงค์) 5) การกำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายของแต่ละเป้าประสงค์ (ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย) 6) การกำหนดกลยุทธ์หรือสิ่งที่จะทำให้บรรลุเป้าประสงค์ (กลยุทธ์) และมีความสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ รัชนิวรรณ บุญอนันต์ (2555) พบว่ายุทธศาสตร์ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีความ เป็นไปได้ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด จากการวิจัยโดยใช้กระบวนการที่ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก การกำหนดทิศทางขององค์กร และ การกำหนดกลยุทธ์ มาตรการและตัวชี้วัด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร พงศ์ภิญโญโอภาส (2555) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ผลการประเมินกลยุทธ์ พบว่า มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากและมากที่สุด

3.2 กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่พัฒนาขึ้นมี 10 กลยุทธ์ พบว่า ทุกกลยุทธ์มีผลการประเมินด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ระดับมากและมากที่สุด และพบว่ากลยุทธ์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านความเหมาะสม ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 3

พัฒนาโครงสร้าง การบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาโครงสร้างการบริหารเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะโครงสร้างการบริหารคน สอดคล้องกับแนวคิดของ ธงชัย สันติวงษ์ (2546, หน้า 157-182) กล่าวว่า โครงสร้างองค์การจัดขึ้นก็เพื่อให้สามารถนำมาให้คนต่างๆ ช่วยกันทำงานตามแผนให้เสร็จเพื่อให้มั่นใจว่างานที่จัดเตรียมไว้นี้มีทางสำเร็จผลด้วยดี ตัวผู้ทำงานจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องมีความพร้อมตั้งแต่จุดเริ่มต้น การเลือกเฟ้นและจัดคนที่มีความรู้ความสามารถต่างกันให้ลงทำงานในตำแหน่งที่ยากง่ายต่างกันอย่างเหมาะสม หรือการเป็นผู้บริหารที่รู้จักเลือกใช้คนกลยุทธ์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านความเป็นไปได้ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 4 เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เป็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สอดคล้องกับแนวคิดของ อนันท์ งามสะอาด (2553) กล่าวว่า การศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลโดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ กลยุทธ์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านความเป็นประโยชน์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 10 พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องจากระบบติดตามและประเมินผลเป็นเรื่องที่ต้องมีความเกี่ยวข้องกับการบริหาร ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของการบริหารเชิงกลยุทธ์ (เรวัตร์ ชาตวีริศิษฐ์ และคนอื่นๆ, 2553, หน้า 28-29)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรสนับสนุนให้สถานศึกษานำกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นนี้ไปปรับใช้ในการบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา
- 1.2 วิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ควรนำกลยุทธ์นี้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อให้การบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 การวิจัยนี้ไม่ได้ทดลองใช้กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น ดังนั้นควรมีการวิจัยเพื่อติดตาม ประเมินผลการนำกลยุทธ์การบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่พัฒนาขึ้นนี้ไปใช้ในสถานศึกษา
- 2.2 แต่ละสถานศึกษาควรมีการวิจัยเพื่อจัดทำกลยุทธ์การบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาเอง เพื่อให้มีความสอดคล้อง ความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของตนเองและเป็นประโยชน์กับสถานศึกษา
- 2.3 ควรทำวิจัยโดยมีกระบวนการพัฒนาดังงานวิจัยนี้ในประเด็นอื่นที่เกี่ยวกับการบริหารและการพัฒนากลยุทธ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- การอาชีวศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการ. (2550). **แนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา**
ทวิภาคี. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
จารุณี ไกรแก้ว. (ม.ป.ป.). **การจัดทำแผนกลยุทธ์**. [Online]. Available: <http://www.oaep.go.th/images/news/20120214113850.pdf> [2555, สิงหาคม 17].
- ธงชัย สันติวงษ์. (2546). **การบริหารสู่ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: ประชุมช่าง.
- ปราโมทย์ คำทิพย์. (2548). **การบริหารโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้**
สังกัดกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ปริญญา วงศ์สุสิน. (2547). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน**
เครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในจังหวัดนครราชสีมา.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ผ่องพรรณ ตรีเนตร. (2550). **การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู**
ภาคเหนือกับสถานประกอบการเอกชนในจังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มานิช อิมสุศรี. (2551). **การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการบริการรักษาความปลอดภัยทางพื้นที่ส่วนจำกัด**
ไอ เอส เอส กำแพงเพชรพิทักษ์ทรัพย์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์
การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). **การจัดการสมัยใหม่ (Modern Management)**. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- รัชนิวรรณ บุญอนันต์. (2555). **การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชร**.
วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กำแพงเพชร.
- เรวัตร ชาตรีวิศิษฐ์ และคนอื่นๆ. (2553). **การจัดการเชิงกลยุทธ์: Strategic Management**. (พิมพ์
ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: ถังทรัพย์การพิมพ์.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2551). **รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษา**
อาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- วสันต์ ทำกล้า. (2549). **การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคี สาขาวิชาเทคนิคอุตสาหกรรม วิทยาลัย**
เทคนิคลำพูน สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- วีระศักดิ์ โชติกันต์กุล. (2546). **สภาพและปัญหาในการดำเนินการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของ**
สถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- สุภาพร พงศ์ปัญญาโอภาส. (2555). **การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ**
ในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและ
การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

- สุวัฒน์ ศิรินิรันดร์. (2550). **บทสรุปการวางแผนกลยุทธ์**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ซี แอนด์ เอ็น.
- อนันท์ งามสะอาด. (2553). **กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา**. [Online]. Available: <http://www.nsdv.go.th/industrial/arak/dual>. [2554, เมษายน 20].
- อารักษ์ ทองปาน. (ม.ป.ป.). **หลักการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี**. [Online]. Available: <http://www.nsdv.go.th/industrial/arak/dual>. [2554, เมษายน 18].

